„Kanadai Magyar Ujság"
egyesitve a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb, vezető magyar hetilapja amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivivni minden honfitársunk számára.
Előfizetési dij egy évre: $3.00. Az Országba és külföldre egy évre $4.00
Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St WINNIPEG, Man.

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
New WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
COALHURST
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORBURY
OTTHON
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD
YORKTON

„Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL
An Independent Weekly Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Domonion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
Editorial Offices and Printing Plant
375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription $3.- to Foreign Countries $4.-

VOL. VIII EVFOLYAM — 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1931 MÁJUS 28. CSÜTÖRTÖK — No. 22 SZAM

THE CENSUS AND THE HUNGARIANS IN CANADA

WHY THOSE OF OUR KIN, WHO WERE EXPELLED FROM THEIR ANCIENT HOMES BY THE OPPRESSIVE "SUCCESSION STATES", DISAPPEAR FROM THE CANADIAN STATISTICS — AN OUTLINE OF SOME REGRETTABLE CONDITIONS, THE REMEDY OF WHICH IS EXPECTED FROM THE CENSUS

By B. BACSKAI-PAYERLE

Authorities have called the coming census a "stock-taking" survey of the population, agricultural and industrial wealth of Canada. At present, in this period of depression there is a double need to know just where we are, and but few people will doubt the practical usefulnes of this "greatest single undertaking of the government" as the census is called by the Dominion Bureau of Statistics.

Canadians of Hungarian extraction have, perhaps, still more interest in the outcome of the census, and with good reason. While there is no question, that as soon as we entered this new Homeland of ours, we pledged ourselves to loyalty and to respect of the law, forgetting the jealous warring nationalistic spirit of Old Europe — there is still some feeling of discontent, that our kin are not correctly represented in the statistical data of the Dominion It was this publication, which pointed out on many occasions that the Canadian authorities really have nothing to do with the fact, that tens of thousands of Hungarians are listed under the columns of other nationalities.

On the other hand, we cannot deny the truth that there are rather unfortunate slips in the records of different nationalities, which must be corrected by the coming census —unless we want them to be in circulation until the next census, to be taken in 1941. It is fully realised, that the object itself, that of carrying a thorough investigation into the matter is not an easy one. Still we shall try to give a short outline of the situation, which may be divided into two main sections: 1) the case of Hungarian immigrants, arriving before the World War, 2) and to that of those, who came to Canada largely from the so-called "Succession States", formed by the Treaty of Trianon, supposedly in order to give "self-determination" to the nationalities

In the first case most of our countrymen, who entered Canada either by the Eastern seaports or through the United States, were taken generally as Austrians, and entered as such in the books of statistics. After all, so many nationalities came from the former Austro-Hungarian Monarchy, that this seemed to be the easiest solution. On account of this Hungarians proper may be found listed in very small numbers on paper even in 1921, while some official delegates, visiting the Hungarian settlements in 1922, to make investigations regarding the Hungarian population. gave an estimate of at least 35,000, in spite of the 1921 census showing only 5,579 Hungarians and 2,212 "Magyars", thus making altogether 7,791 Hungarians."Magyar" being the idiom for the Hungarian language, sometimes taken to indicate nationality, thus even more complicating the question.

It is quite obvious, that in one or two years there could not possibly be an influx of over thirty thousand Hungarians, when the statistics show only a few hundred Hungarian immigrants per month. So there must have been large masses of Hungarian people taken as Austrians in the previous census. The sore spot of the Hungarians relates, however to the second, the after-war period of immigration, when tens of thousand of our kin had to leave their ancestral home because the Treaty of Trianon ruled that over two-third of historic Hungary be handed over to Balkan powers. As the Hungarian "minorities" (who by the way have been settled in solid blocks for the past thousand years, where they outnumber the present possessors) were given all the rights, according to Wilson's points of self-determination, naturally, they were expelled with all means of administrative torture, in order to give room for the "peacemakers".

The pity of it is, however, that while these brethren of ours had to leave everything, because they were Hungarian, their passports were issued as for Czechoslovakians, Jugoslavians and Rumanians. And this is perhaps the most interesting detail of the subject from the point of view of the census. Upon enterirg Canada, all these Hungarians were listed at the port of entry according to their passports, and NOT as Hungarians. Moreover, as very few of the interpreters know a word of Magyar, but most of them are familiar with the Slav languages, strangely enough, the reports of last year's Canada Year Book on immigration show the number of the different nationalities as follows:

In the 12 months of 1929 on paper only 422(?) Hungarians from the Succession States entered Canadian ports, while during the same period from Czechoslovakia 5 Moravians, 851 Czechs, 4,343 Slovaks and 2,040 "CZECHOSLOVAKS" arrived; from Jugoslavia 1 Dalmatian, 254 Slovenes, 410 Serbians, 1,014 Croatians and 3,560 "JUGOSLAVS", and lastly from Rumania 332 Rumanians and 4,913 "MISCELLANEOUS" nationalities were unfortunately counted by Canadian immigration officials. It is unnecessary to prove, that in 1929 alone the racial origin of some ten thousand of our kin were NOT listed as Hungarian.

Thus the statistical reports characterize the racial details of the minor percentage of the Slav immigrants, with whom they were able to communicate in their own tongue, or whose origin was clearly marked by their own authorities in the Succession States. But as for the majority, which were expelled Hungarians, they sorted them simply according to their passports, which may call them anything, but not Hungarian.

A rather sad, but characteristic sidelight of even this census, which is hoped to remedy most of the above anomalia, is the fact, that many thousands of Hungarians, who have some relatives left behind in the Succession States, will not dare to pronounce themselves Hungarians, fearing that their beloved will be prosecuted again in the lands, which were "freed" by the Treaties supposed to establish peace and understanding, not on bayonets. While we notified our people about the absolute privacy of the census, here we wish to appeal to the census-takers as well, with the request to encourage our countrymen to confess as they feel, the data collected being strictly confidential.

To give some clue to the above, the writer does not wish to pick on any particular case, only to recall his personal experiences. As an immigrant, entering the seaport of Quebec, a few years after the war, he was withheld for a half a day, as not knowing any English, he could not answer certain questions. Were he of Scandinavian, German or of some Slavic stock, many interpreters could have been engaged, but this way the arrival of an inspector had to be awaited, only to dismiss the "hearing" as there was no one to understand the "accused".

The greatest of all peculiarities experienced is about nationality, even in Canada, which is perhaps the most ideal of all countries for assimilation. When the writer applied for his Canadian citizenship, having already helped dozens of his countrymen to profess allegiance to the British Flag, he was under the wrong impression, that he knew something about the procedure.. The surprise however came, when, in spite of producing a Hungarian passport of after-war date, the Document received, electing him to be a British Subject — proved clearly, that his racial origin is nothing else, but JUGO-SLOVAKIAN. Not only is there no race, but not even a state by that name — although many peculiar things have been created by political experts, who have never seen even the maps of countries before they decided on their dismembertment.

Hungarians of Canada expect a lot from the coming census. They do not expect anything unreasonable, they do not want to be called Hungarian citizens, if at the present the state is called Czechoslovakia, Jugoslavia or Rumania, to which they owe their allegiance — according to their passport and to the unfortunate circumstances. But they do want to be on the statistical figures in exactly as many numbers as they are worthy to be the up-builders of the Dominion of Canada.

A népszámlálási iv eredetijének hü másolata a kitöltés módjával

DOMINION BUREAU OF STATISTICS — POPULATION

PLACE OF BIRTH. Country or place of brith of this person and of parents of this person. If born in Canada give province. If Foreign give Country. (See instructions).			IMMIGRATION		NATIONALITY AND RACIAL ORIGIN.		LANGUAGE		
PERSON	FATHER	MOTHER	Year of immigration to Canada	Year of Naturalization.	NATIONALITY. (Country to which this person owes allegiance)	Racial origin.	Can speak English	Can speak French	Language other than English or French spoken as Mother tongue
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Hungary vagy KANADA	Hungary	Hungary			Hungary vagy Canada, vagy Cseh-Szlovákia vagy Jugoszlávia vagy Rumánia	Hungarian			Magyar

KÉSZÜLJÜNK A NÉPSZÁMLÁLÁSRA!

MINDENKIT FELKERESNEK A BIZTOSOK — MIT FOGNAK KÉRDEZNI AZ ÖSSZEIRÓK? — MOST KELL ÖSSZEFOGNI, HA KOMOLYAN BOLDOGULNI AKARUNK KANADÁBAN!

Hetek, sót hónapok óta állandóan felszinen tartottuk a junius elsején kezdődő népszámlálás kérdését, mely talán éppen a kanadai magyarság szempontjából a legfontosabb. Amint lapunk egyik legutóbbi számában közölt és ezenkivül az Atlanti Óceántól a Csendes tengerig 50,000 példányban szétosztott röpcédulából is láthatták olvasóink: a kanadai magyarság még a mai napig is csak tiz és egynéhány ezerrel szerepel a hivatalos adatokban. Amikor tehát a kanadai hatóságok csupán az idevándorolt magyarság egy csekély hányadáról vettek tudomást, legtöbb honfitársunkat az utlevelek alapján mint csehet, szerbet vagy oláht könyvelték el.

Régóta fájó sebe a Kanadába szakadt magyarságnak, hogy nem tudja erőit összpontositva eredménnyel felvenni a küzdelmet más nemzetiségekkel szemben. Ez természetesen maga után vonja azt is, hogy az esetleges politikai előnyöket sem tudjuk kihasználni, ugyanakkor épp penugy eleget tesz a kanadai magyarság mindenféle kötelezettségének, mintha annak révén előnyöket is élvezne. Mind ettől eltekintve munkanélküli honfitársaink tudják legjobban, hogy mit jelent az, ha az esetleges munkaalkalmakat más nemzetiségek kaparintják el az orruk elől — csak azért, mert a munkaadó, avagy annak valamelyik alkalmazottja az illető nemzetiséghez tartozik és azt pártolja.

Honfitársainknak tehát a saját jól felfogott érdekében köteles volt felhasználni a népszámlálással önként adódó alkalmat arra, hogy tüntessenek magyarságuk mellett. Ne legyen egyetlen árulója fajtájának Kanadában, aki akár könnyelmü nemtörődömségből, akár vétkes mulasztásból nem magyarnak vallja magát s ezzel meghamisitja a népszámlálás adatait — fajunk kanadai boldogulásának a rovására. Evégből mindenegyes honfitársunknak tehát magának kell most a régi nagy kérdésre megfelelnie: "Elég komolyan tudja-e a magyarság felfogni kanadai helyzetét ahhoz, hogy legalább akkor, amikor az semmiféle hátránnyal nem jár — hitvallást tesz fajtája mellett?!"

Nehogy honfitársaink esetleg félreértsék a népszámlálási biztos kérdéseit, mellékelten bemutatjuk az eredeti népszámlálási iv ránk magyarokra nézve legfontosabb részének hü másolatát. Az első kérdésekre ugyanis (mi a neve, kora, bérben lakik-e avagy tulajdonos, családi állapota stb.) könnyen megadható a felelet. Amikor azonban olyan kérdéseket ad majd fel a népszámlálási biztos, amiről kevés kanadainak van tiszta fogalma, viszont ugyanakkor az illető magyar angol nyelv-tudása hiányos a körülményesebb kimagyarázásra: akkor fordul elő, hogy a székelyt oláhnak, a svábot szerbnek, a szlovákot pedig csehnek irják be az adatok rovatába, ami talán még sincs egészen rendjén.

Miután a népszámlálás hibás adatain kerek tiz esztendőn keresztül semmiféle változtatást eszközölni nem lehet, az alábbiakban részletesen kitérünk a népszámlálási iv 15—24 kérdésére, hogy a lehetőséghez képest csökkentsük a félreértések számát. A 16-ik kérdés az illető bevándorló atyjának, a 17-ik pedig anyjának születési helyét tudakolja. Erre a felelet, miként a bemutatott táblázaton látható, ugyszólván kizárólag Magyarország, miután csak a gyermekek Kanadában született szülei képeznek ez alól kivételt. A megszállott területről Kanadába vándorolt szülők már azon egyszerü okból sem születhettek sem Csehszlovákiában, sem Jugoszláviában, sem pedig Romániában, miután 1919 előtt ilyen csodabogarakat nem is ismert a világ.

A 15-ik kérdésre azonban, mely a kérdezett születési helyéről érdeklődik, már Kanadát kell bediktálni, ha az illető magyar itt született, sőt be kell vallani az utódállamokat is abban az esetben, ha az illető nem több 12 évesnél. Az ennél idősebbek ugyanis a fentebb ismertetett oknál fogva egyáltalában nem születhettek még a térképen sem létező államokban, tehát minden kétséget kizárólag Magyarországon látták meg a nap világot. A 18-ik kérdés a bevándorlás évét firtatja, a 19-ik pedig azt az időszakot, amikor a kérdezett elnyerte brit alattvalói, illetőleg kanadai állampolgári minősitését.

A 20-ik pont kérdésére legjobb felmutatni az utlevelet. Itt ugyanis a "Nationality" szó nem nemzetiséget jelent, hanem azt az országot, amelynek az illető jelenleg állampolgára. Tehát "Canadian" ha kanadai alattvaló, "Hungarian", ha Csonkamagyarország állampolgára és "Czechoslovakian", "Jugoslavian" avagy "Rumanian" aszerint, hogy a megszállott területek mely állama állitotta ki számára az utlevelét. Amennyiben honfitársaink lelkiismeretesen kezelik ezt a kérdést, ugy az adatok feldolgozása után egészen tiszta képet alkothatunk magunknak arról, hogy hányan voltak kénytelenek otthagyni szülőföldjüket a betolakodott s őket jogaikból kituró államhatalom akadékoskodásai, sőt üldöztetései következtében.

A 21-ik kérdés az iránt érdeklődik, hogy az illető melyik népfajhoz számitja magát. Itt azután könyörtelenül be kell vezettetnünk a **"Hungarian"**-t, nehogy a kinaiak avagy a mócok rovatába keveredjünk! A 22- és 23-ik kérdésekre azzal kell megfelelnünk, hogy tudunk-e angolul, illetőleg franciául, mig a 24-ik kérdésre szintén férfiasan rá kell vágnunk a **"Magyar"**-t. Eddig ugyanis honfitársaink egy részét mint Hungarian-t, másik részét, mint Magyar-t vették fel a népszámlálás adataiba és ennek folytán azok akik nem tudták, hogy a Hungarian a nemzetiséget, a Magyar pedig az anyanyelvet jelzi: mindezideig csak 5,579 lélekre tették a "Hungarian" és csupán 2,212 főre a "Magyar" nemzetiégü lakosság létszámát.

Az ezután következő kérdésekre már könnyen megfelelhetnek honfitársaink. Azt hogy tud-e valaki irni, olvasni, továbbá, hogy mi a foglalkozása, majd pedig, hogy mióta és miért nem dolgozik ("No job")— sajnos már mindegyik magyar elég jól megtanulta angolul. Különben is ezek a kérdések annyira általánosak, hogy a tévedés ugyszólván kizárt, noha végeredményben talán nem is annyira fontos magyar szempontból. Itt a nemzetiségi és anyanyelvi kérdésekre kell honfitársainknak nagyon ügyelniök miután ezzel történt a legtöbb félreértés a multban s ettől függ nagyrészt, hogy milyen sullyal fog ezután szerepelni a magyarság Kanada életében. Most, amikor a bevándorlással a magyar utánpótlás is teljesen lezárult, kétszeresen kell vigyázniok honfitársainknak adataik bemondására, miután ezzel egy ujabb évtizedre pecsételik meg a saját sorsukat!

LEGUJABB HIREK

MAGYARORSZAG KITART A LEFEGYVERZES MELLETT, mondotta Károlyi külügyminiszter a képviselőház ülésén. Ugyanakkor tehát, amikor a franciák a május 26.-iki kábeljelentések szerint mindent elkövetnek a lefegyverelési konferencia elhalasztására, a magyar kormány most már hivatalosan is leszögezte azon álláspontját, hogy meg kell szüntetni a győzők és legyőzöttek közötti különbséget éppen a sokat hangoztatott béke érdekében.

RETTENETES SZELVIHAR PUSZTITOTT a préritartományokban, különösen Saskatchewan középső vidékein. A mult heti hó alakjában eső kevés csapadék jótékony hatását teljesen lerontotta a szélvihar, ugyhogy száraz idő esetén nem sok termést remélnek a gazdák. Egyes vidékeken még fagy is hátráltatta a vetés fejlődését.

HETFŐ HAJNALI NEGY ÓRAIG ELVEZTE Montreal az első kanadai operatársulat fellépését. A vasárnap esti előadás után ugyanis egy mozgóképszinház helységében rendezték a daljátékot, miután a milliós lakosu Montrealnak még csak ezután épitik fel hatalmas operaházát, melynek munkálataival is a munkanélküliséget szeretnék enyhiteni.

TELJES KUDARCOT VALLOTT A BUZAKONFERENCIA Londonban miután Oroszország a háboru előtti öt esztendő átlagában szerette volna megállapitani a külföldön értékesitendő gabonamennyiséget s ezáltal első exportállammá akarta ismét felküzdeni magát. Az orosz javaslat elfogadása Kanada gabonatermelőit sujtotta volna leginkább, amennyiben a kanadai buza az orosz export-forgalom hanyatlásával hóditotta meg a világot.

A BENNETT MINISZTERELNÖK KEZDEMENYEZESERE életbeléptetett hadikölcsönkötvény-csere óriási sikerrel zárult mult szombaton. Az ottawai parlament hétfői ülésén Bennett, aki egyuttal birodalmi pénzügyminiszter is, bejelentette, hogy az eredetileg tervezett 250 millió helyett 350 milliával több hadikölcsön-kötvényt cseréltek be Kanada lakosai az uj állami kötvényekre és ezáltal 600 millió dollárt jegyeztek kedvezményes kamat-

CAROL SZAMÚZI FELESEGÉT, Heléna királynét, amint azt a hétfői bukaresti táviratok tudtul adják. Állitólag Mihály volt kiskirály és jelenleg trónörökös anyjának nevét egyuttal törölri is fogják a Hohenzollern uralkodóház könyvéből, hogy semmiféle jogon ne kapaszkodhasson ezután elzüllött férje botrányos életébe.

SOROZATOS GYILKOSSAGOK FEKETITETTEK BE az elmult hét bünkrónikáját. Winnipeg Elmwood külvárosában egy szegény asszony három gyermekét ölte meg kegyetlen hidegvérrel egy rumániai "burdos", miután az asszony nem viszonozta szerelmét. Alberta Camrose telepe közelében egy elkeseredett farmer kioltotta egész családja életét, majd pedig egy tóba ölte magát.
láb mellett.

ARANYAT KERESNEK SASKATCHEWANBAN Poplar Creek és Coronach közötti területen. Bár a mendemonda szerint régebben állitólag már találtak arrafelé aranyat és sokan tódultak a helyszinre, mindeddig semmi komoly eredményt nem tudtak elérni a szakértők. — Hasonlóképen elárasztotta Manitoba Holmfield falucskáját is a kincskeresők serege.

A BETORESEK EGESZ SOROZATAT követték el az elmult napokban a préritartományok nagyobb gócpontjaiban nagyrészt ismeretlen betörők. A rendőrség mindenegyes esetben szigoru nyomozást inditott, bárha sem a saskatchewani Wishart melletti farmján meggyilkolt Daday Péter gyilkosát sem pedig az országos feltünést keltett winnipegi bankrablás tetteseit nem sikerült lapzártáig előkeriteniök.

Mondja ezt a népszámlálási biztosnak: „Tekintet nélkül állampolgárságomra — magyar vagyok!" — azaz angolul:

"Regardless of my Citizenship — I am a Hungarian!"